A. 1835. N°. 115.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 24 September.

FRANKFORT, den 20sten September.

Berigten uit Livorno, van den 9den dezer, melden, dat de cholera daar nog steeds toeneemt, en maar al te zeer de verwachtingen van verscheidene geneesheeren te leur stelt, die wegens de vlakke en aan alle winden blootgestelde ligging van die stad zich vleiden, dat zij daar slechts korten tijd zou heerschen. Tegenwoordig sterven er aan die ziekte dagelijks 70 of 80 personen, de meesten echter van de behoeftige klasse, welke dan ook alle voorbehoedmiddelen, deels uit armoede, deels uit onwetenheid, nalaat. De bedevaarten, welke dezelfde klasse naar het beroemde Mariabeeld, een uur van de stad op de Monte Nero gelegen, doet, om verlossing van de ziekte af te smeeken, maakt de zaak nog erger, daar bestendig vele ziektegevallen juist bij diegenen plaats hebben, die daags te voren eene processie bijgewoond hebben. De handel, deze voornaamste bron van bestaan van Livorno, staat nu geheel stil. Alle avonden worden er groote vuren op straat aangestoken; door welk middel en het menigvuldig schieten uit de vensters men de lucht eenigermate denkt te zuiveren. Te Livorno, even als te Genua, hebben onderscheiden geneesheeren de vlugt voor de ziekte genomen. Dit onwaardig gedrag heeft de regeringen genoopt om te bepalen, dat voortaan aan alle geneesheeren de praktijk zal ontzegd worden, die niet binnen den tijd van drie dagen in hunne vroegere woonplaats zullen zijn teruggekeerd. De Courant van Genua heeft reeds eene talrijke lijst bekend gemaakt van geneesheeren en heelmeesters, die op deze wijze zijn afgezet geworden.

— De Prins *van Metternich* bevindt zich sedert eenigen tijd te Koningswarth in Boheme. Aldaar zijn nu ook aangekomen de Russische vice-staatskanselier graaf *Nesselrode*, en de Beijersche opperstalmeester baron *van Keszling*.

BERLIJN, den 18den September.

Men vindt in de dagbladen het volgende berigt aangaande een nieuw uitgevonden toestel om diepe rivieren en wateren over te komen: »De heer *Löwentritt* uit Pesth heeft een nieuw toestel uitgevonden, dat groot nut belooft en derhalve de opmerkzaamheid van het publiek wel waardig is. Hij heeft dit toestel tot dus verre geheim gehouden, ofschoon er uitzigt is, dat hij hetgeen daarmede te doen is spoedig aan het gansche publiek zal toonen. Het zal intusschen niet onbelangrijk zijn, voorloopig berigt te ontvangen van eene proeve, die de uitvinder in den morgen van den 14den dezer met zijn toestel voor het Boheemsche gesticht bij Treptow gegeven heeft.

De heer *Löwentrit* stond overeind in het water, ongeveer tot aan zijn middel, zoodat, naar men berekent, 9 duim tusschen zijne ellebogen en den waterspiegel overgebleven. Zijne bewegingen waren vrij, zonder wankelen, hij kon zich gemakkelijk naar alle kanten draaijen, zich wenden en voortgaan, zonder daartoe de handen te gebruiken; met deze kon hij tamelijk zware lasten hanteren, zonder dat een aanmerkelijk dieper inzinken of wankelen van het overeindstaande ligchaam te bespeuren was, zoodat ontwijfelbaar het toestel alle bewegingen en verrigtingen van het ligchaam toelaat, waarbij nog moet opgemerkt worden, dat een lange zware laken-mantel over het gansche lijf van den heer *Löwentritt* hing, en hem door het water inzuigen nog bezwaarde, hetwelk wegvalt, zoodra het toestel onbedekt gebruikt wordt.

Nadat de heer *Löwentritt* hierdoor de deugdelijkheid van zijne nieuwe machine bewezen had, ging hij door de Spree, op eene plaats, die ongeveer 700 treden breed is, zonder inspanning en bezwaar. Aldaar stapte hij aan den anderen oever aan land en ging terstond langs denzelven, zonder andere hindernissen te ondervinden, dan die hem de zware tot aan de enkels reikende mantel in den weg leide.

Daar nu dit toestel, dat zoo wel aan de krijgskunde als aan de nijverheid in onderscheiden opzigten zal kunnen dienstbaar worden, en naar de verklaring van den uitvinder niet zwaar en ook niet kostbaar is, verdient het wel, dat men er de opmerkzaamheid op vestigt.

De heer *Löwentritt*, die overigens reeds met zijn toestel over de Donau, Weichsel en de Oder is gegaan, heeft hier 1½ uur in het water, bij eene temperatuur van 9°, doorgebragt, zonder dat zijn ligchaam in het minste nat, koud of vermoeid was geworden.»

— Het ministerie van eeredienst heeft beschikkingen gemaakt omtrent de boekverzamelingen, welke gevonden worden in de kloosters van het groothertogdom Posen, welke thans opgeheven worden.

ZWITSERLAND.

Aargau. De groote raad van Aargau heeft op den brief van den bisschop geantwoord, dat de inhibitie, door den bisschop tegen de vonnissen van de hooge gerigten en derzelver voltrekking aangewend, volstrekt niet geregtvaardigd is, maar de groote raad ze veel meer met ernstig ongenoegen en leedwezen moet verklaren voor eene openbare schending der verpligtingen, door den bisschop jegens den stand aangegaan en bezworen. De bisschop wordt derhalve ten ernstigste aangemaand, om die inhibitie op eenigerlei geschikte wijze onverwijld in te trekken, of anderszins de noodzakelijke en ernstigste gevolgen af te wachten.

LONDEN, den 19den September.

Mr. *O'Connell*, de hevige voorvechter van Z. Ms. tegenwoordige ministers, op welken hij echter ook eenen zigtbaren invloed oefent, heeft zich van Manchester naar Newcastle begeven, en in laatstgenoemde plaats tot eene talrijk verzamelde menigte wederom eene rede, betrekkelijk de noodzakelijkheid eener hervorming van het huis der lords, gehouden. Gezegde raddraaijer wil met dit doel insgelijks Edinburg bezoeken en zich dan naar Dublin begeven, waar hem, naar men algemeen verzekert, van wege den Onderkoning van Ierland, den graaf *Mulgrave*, bijzondere eerbewijzen wachten.

Van den 20sten September.

Men gaat voort met het zenden van afdeelingen soldaten, behoorende tot het korps engelsche hulptroepen, 't welk voor de dienst van de Koningin van Spanje in dit Rijk is aangeworven. Onder de derwaarts gezonden regementen worden ook Bergschotten genoemd. De troepen bestaan, zoo het schijnt, uit acht linie-regementen, twee regementen ligte infanterie, twee regementen ruiterij en eene afdeeling artillerie; en het aantal der afgezonden en in de volgende week nog te vertrekken manschap moet verscheidene duizenden bedragen.

PARYS, den 19den September.

Volgens particuliere berigten, heeft de heer *Mendizabal*, die dezer dagen door de Spaansche regering met eene buitengewone zending naar Lissabon belast werd, na zijne terugkomst uit Portugal ten taak gekregen om een nieuw Spaansch ministerie te vormen, waartoe de heer *Toreno* niet behooren zal. Deze tijding heeft op de beurs eene gunstige uitwerking gehad.

— Volgens een der dagbladen, heeft de ontvlugte *Pepin* aan *Fieschi* het geld tot aankoop der geweren bezorgd; heeft *Fieschi* bij dezen voormaligen kapitein *Pepin* gehuisvest tot dat hij op de boulevard du Temple is gaan wonen, en heeft *Pepin* zelve zijne woning den 26sten Julij verlaten. Dit een en ander schijnt te blijken uit de de verhooren van de vrouwspersonen *Petit*.

— Het ministeriële avondblad meldt, dat, volgens tijdingen uit Bagneres, de Carlistische afdeeling van Navarra den 14den door de Aureschevalei naar Frankrijk de wijk heeft genomen, na wapens en bagaadje weggeworpen te hebben. Deze afdeeling werd scherp door de generaals *Gurrea* en *Montes* vervolgd.

Bij een ander telegrafisch berigt, van den 17den, wordt gemeld, dat de manschappen, die de Carlisten in Arragon geligt hadden, zijn verstrooid geworden.

Van den 20sten September.

Een telegrafisch berigt uit Madrid, van den 15den, en uit Bayonne van den 19den meldt, dat de graaf *Toreno* zijnen post nedergelegd heeft. De heer *Mendizabal* blijft minister van financien en zal het kabinet op nieuw zamenstellen. De generaal *Alava* is tot raadspresident benoemd. De overige ministers zijn nog niet benoemd.

Men heeft thans nadere berigten uit Katalonie, Vallencia en Murcia omtrent de gevolgen van het dekreet der Koningin tegen de constitutionele junta's, welke in die gewesten zijn opgerigt. Die gevolgen zijn geen andere geweest, dan dat deze junta's, in plaats van zich te ontbinden, zich nog meer magt hebben toegeëigend. Zij zijn dadelijk in regerings-junta's veranderd, en men heeft openlijk het besluit bekend gemaakt, dat men zich naar de bevelen van het bewind te Madrid niet meer zou gedragen. Der Koningin *Isabella* wil men nogtans getrouw blijven. In de proclamatie, welke de junta van Katalonie uitgevaardigd heeft, wordt haar leven te midden van dat der vrijheid en der publieke orde uitgeroepen. De junta van Valencia en Murcia heeft

nog een adres aan haar afgevaardigd. Voor het overige is de [illegible] tegen het dekreet, waarbij de ontbinding van de junta's werd bevolen, zoo sterk geworden, dat het volk op verscheidene plaatsen grooten lust heeft getoond om het openlijk te verbranden.

In het zuiden van Spanje, te Cadix, Cordua en Sevilie, heeft men gelijke gezindheden geopenbaard.

De voorgenomene verandering van ministerie te Madrid laat zich dus wel verklaren.

De Carlistische dagbladen te Parijs hebben, gelijk wel te verwachten was, grooten ophef gemaakt van de overwinning, door de troepen van don *Carlos* bij Bilbao behaald, en daaromtrent blijkbaar overdrevene berigten medegedeeld. Volgens de nadere tijdingen, welke men daaromtrent ontvangt, moet het bedoelde gevecht den 11den September voorgevallen zijn, en, hoezeer ten nadeele van de Christino's afgeloopen, nogtans veel minder moorddadig zijn geweest, dan de gestichten het aanvankelijk hebben afgeschilderd. Naar de berigten van de Carlistische dagbladen, waren er van de Engelsche hulptroepen alleen 300 man krijgsgevangen gemaakt, en dezen met hunnen generaal dadelijk doodgeschoten geworden. De jongste berigten van de grenzen maken volstrekt geene melding van deze krijgsgevangenen.

— Het ministeriele avondblad behelst tijdingen uit Algiers, volgens welke de Arabieren onder *Abd-el-Kader* zich den 28sten Augustus bij een der forten van Oran in hinderlage hadden gelegd, om eene kudde van het gouvernement op te wachten. Toen de kudde uitging, schoten zij met het geweer op de wachters. Deze beantwoordden den aanval, dadelijk rukte een gedeelte van het garnisoen met geschut uit, en de vijand werd met verlies teruggeslagen. De Emir heeft Messerguine verlaten en is te Figuier, op twee mijlen afstands van Oran, gekampeerd.

— De heer *Audry de Puyraveau*, lid van de kamer der afgevaardigden, werd, zoo als bekend is, door het hof der pairs tot gevangenisstraf veroordeeld, wegens eenen in de dagbladen geplaatsten beleedigenden brief, mede met zijnen naam voorzien, waaromtrent hij niet goedvond zich voor dit hof, dat hij voor onbevoegd verklaarde, te verantwoorden. Volgens de dagbladen, heeft hij echter nu besloten zich aan de straf te onderwerpen en zich vrijwillig in de gevangenis van St. Pelagie begeven.

BRUSSEL, den 22sten September.

De dagbladen behelzen tegenwoordig geen binnenlandsch nieuws van belang. De aandacht van het publiek is meest gevestigd op de tentoonstelling te Brussel en het legerkamp te Beverloo, waar thans de groote manoeuvres plaats hebben.

HAARLEM, den 21sten September.

Den 17den des ochtends heeft men te Wijk-aan zee een grooten visch tusschen de banken ontdekt, en hebben negen inwoners zich in eene sloep geworpen, om dien meester te worden. Den visch naderende, ontkwamen zij ter naauwernood het gevaar van door denzelven, met de sloep, het onderstehoven te worden geworpen, doch trachteden zij niettemin hem met geweerschoten op strand te jagen. Hij werd vijfmalen met kogels getroffen, zonder dat zulks hem scheen te deeren, doch een zesde kogel, niet verre van het regter oog aangebragt, deed meerdere uitwerking en scheen den visch al spoedig dermate van zijne kracht te berooven, dat men hem een touw om den staart konde slaan; met behulp van hetzelve op strand te trekken, en aldaar verzekeren. Het gevangen dier wordt door de visschers gehouden voor een jongen walvisch; — van welk geslacht is nog onzeker. Hij is tot Vrijdag avond in het leven gebleven, als wanneer hij, onder hevige stuiptrekkingen en met een vervaarlijken slag met den staart, is gestorven. Hij is zestien N. ellen lang (ruim 51 voet rijnl.) Zijne kaken hebben eene lengte en zijn staart heeft eene breedte van omtrent drie en eene halve N. el, en hij ligt een groot kwartier uurs ten noorden van het dorp Wijk-aan-Zee.

UTRECHT den 21sten September.

Heden middag is Z. M. de Koning deze stad doorgereisd, zich van 's Hage naar het Loo begevende.

— Naar men verneemt, zal de eerste der twee ijzeren stoombooten, welke het gouvernement voor de dienst in Oost Indie te Feijenoord doet vervaardigen, in de volgende maand stukagewijze in een koopvaardijschip geladen en, onder geleide en toezigt van den luitenant ter zee der eerste klasse, *Eelsberg*, naar Java vervoerd en aldaar vervolgens in elkander gezet worden. De tweede ijzeren stoomboot zal later op dezelfde wijs, onder het geleide van den luitenant ter zee der eerste klasse, *van Vlooten*, derwaarts worden gezonden. Beide de genoemde officieren zullen later het bevel voeren over de aan hun geleide toevertrouwde bodems. Zoo men verneemt, is de zamenstelling dier ijzeren stoombooten uitmuntend geslaagd; dez [illegible] [illegible] voet diep en kunnen dus met het meeste nut tegen de zeeroovers in de Indische wateren worden gebezigd.

's GRAVENHAGE, den 22sten September.

[illegible], dat dezer dagen door Z. M. bepaald is geworden, [illegible] werken van binnenslands gebouwde schepen geheel zullen worden veranderd, en dat het besluit daartoe onlangs door Hoogstdenzelven geteekend is.

[illegible] verneemt worden de benoodigde verwisselstukken bij alle korpsen van het Nederlandsche leger, gedurende een jaar, in tijd van oorlog, berekend op een getal van 1000 geweren, karabijnen, pistolen en sabels, en zullen, naar deze berekening, de aanvragen van gemelde korpsen moeten worden ingerigt, en gezorgd, dat met 1 Januarij 1836 de voorraad van verwisselstukken, naar die verhouding, in derzelver magazijnen, aanwezig zij. Daar bij de berekening der hoeveelheden voor iederr soort van verwisselstukken afzonderlijk tot grondslag genomen is het verbruik gedurende 1831, 1832 en 1833, bij dat korps, hetwelk in dit tijdvak het grootste aantal dezer stukken tot het herstellen der geweren heeft gebezigd, [illegible], naar men vermoedt, voor iedere soort van verwisselstukken, aan de grootste behoefte voldoen.

— Naar men nog verneemt, zijn de postambtenaren, eenigen tijd geleden, uitgenoodigd geworden om de verordeningen op den vrijdom van briefport stiptelijk op te volgen, en zich daarvan geene afwijkingen, anders dan op specialen last van het departement van financien, te veroorloven, of van de zijde van anderen toe te laten. Deze uitnoodiging heeft plaats gehad, uit aanmerking, dat er, op *sommige* postkantoren zeer veel onverschilligheid, en zelfs nalatigheid, met opzigt tot de toepassing van gemelde verordeningen schijnt te bestaan, waarvan het gevolg is, dat de ambtenaren, die te dien aanzien hunnen pligt doen, wel eens onverdiend aan berispingen en onaangenaamheden van de zijde der belanghebbenden zijn blootgesteld, of zelfs moeten ondervinden, dat men zich tegen hen, op het voorbeeld hunner minder naauwgezette ambtgenooten, beroept.

AMSTERDAM, den 22sten September.

Beurs van den 21sten September.

Van Madrid heeft men berigten, welke de rust der hoofdstad bevestigen. De aankomst van *Mendizabal* heeft het vermoeden doen ontstaan, dat het kabinet in eenen meer liberalen zin zoude gewijzigd worden, en deze hoop heeft aan de bezitters van [illegible] meer vertrouwen ingeboezemd, zoodat ook heden daarin, even als eergisteren te Parijs en gisteren te Antwerpen, eene merkbare verbetering plaats had.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen $32\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, 33, $32\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$ à $\frac{5}{8}$ met veel handel gebleven; 3 pCt. $19\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$ insgelijks bij tamelijk levendige omzetting; naar Fransche uitgestelde heerschte veel vraag; de openingsprijs van 13 pCt. verbeterde zich spoedig tot $13\frac{1}{2}$ en bleef $13\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; veel werd in obligatien cortes omgezet; men besteedde dadelijk $29\frac{13}{16}$; belangrijke inkoopen deden dezelve tot $30\frac{3}{8}$ stijgen en bleven $30\frac{1}{4}$; coupons derzelve $18\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ gedaan, bij weinig affaire echter.

Rusland. Oude Russen $103\frac{7}{8}$ à 104; nieuwe $104\frac{1}{4}$ tot $104\frac{3}{4}$ toe gedaan en $104\frac{5}{8}$ gebleven; Russen van 1831 en 1833 $98\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ bij weinig affaire. Naar roebels was vraag voor binnenlandsche rekening; de koers derzelve steeg tot $68\frac{7}{8}$ en 69.

Holland. Onze $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn à $54\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$ in kleine postjes omgezet; 5 pCt. vonden koopers à $101\frac{3}{4}$ en $\frac{13}{16}$; kansbiljetten werden à $23\frac{13}{16}$ en $\frac{7}{8}$ verhandeld, bij kleine partijtjes; oude sijndicaat 94 à $\frac{1}{8}$; dito nieuwe $78\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; aandeelen handelmaatschappij handhaven hunne hoogte; de prijs derzelven steeg tot 110; nieuwe insgelijks meerder geanimeerd $101\frac{5}{8}$ à 102 gebleven.

Beurs van den 22sten September.

De intrede van *Mendizabal* in het Spaansche ministerie en het waarschijnlijk aftreden van *Toreno* boezemt aan de houders de Spaansche schuldbrieven [illegible] legerberigten voor [illegible] op nieuw eene aanmerkelijke prijsverbetering [illegible] hebben en zeer veel handel daarin gedreven is.

Fluctuatien der prijzen;

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$ gebleven bij geringe affaire; 5 pCt. $101\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; kansbiljetten $33\frac{15}{16}$ ook 24 gedaan; oude sijndikaat werd à $94\frac{3}{8}$ ook $\frac{1}{2}$ verhandeld; nieuwe $78\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; aandeelen handelmaatschappij van $110\frac{1}{4}$ tot $110\frac{5}{8}$ afgegeven.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen 34 geopend, tot $34\frac{3}{8}$ gestegen en $34\frac{1}{4}$ gebleven; 3 pCt. in het begin $20\frac{1}{8}$, later $20\frac{1}{2}$ en op het eind $20\frac{1}{4}$ gebleven; Fransche uitgestelde zeer gezocht van $14\frac{1}{2}$ tot $14\frac{11}{16}$ gedaan en $14\frac{1}{2}$ gebleven; obligatien cortes bereikten reeds den koers van 32; doch konden zich daarop niet geheel souteneren en bleven $31\frac{3}{4}$; coupons $20\frac{1}{4}$ à 20.

Russische en Oostenrijksche schuldbrieven als gisteren.

Mengelwerk.

Geschiedkundig overzigt.

De botsing, die tusschen de eerste en tweede Engelsche kamer, over de laatst voorgedragene hervormingswetten, onder anderen, over die, betrekkelijk de gemeente-besturen, is ontstaan, werd door de bemoeijingen van het ministerie in eene schikking veranderd, schoon de zegepraal niet te min naar de zijde der lords heeft overgeheld.

Zoo als het zich, in het begin dezer maand, liet aanzien, moest genoemde botsing tot niets minder leiden, dan tot eene finale scheuring tusschen de beide wetgevende huizen; welke scheuring voor het drieledige Britsche rijk ongetwijfeld de noodlottigste gevolgen zou hebben te weeg gebragt, en eerst en vooral de omverwerping van het sedert 1660 tot stand gebragte staatshuishouden.

Een geschiedkundig overzigt van het geen, vóór genoemd tijdstip, tusschen de beide, thans nog wetgevende Engelsche kamers plaats had, zal onze lezers genoegzaam overtuigen, dat de Lords-kamer in 1835 niet voor de eerste maal door de Engelsche volksvertegenwoordigers onbevoegd zou geoordeeld zijn, om hare beslissende stem in de staatshuishoudelijke aangelegenheden des rijks uit te brengen.

Er was een tijd in *Engeland*, waarin het hoogerhuis, of het huis der lords, ophield te bestaan. Gedurende den burgeroorlog van 1642 tot 1648 duldde het lagerhuis, of het huis der gemeenten, het hoogerhuis wel nevens zich; maar zonder eenige de minste magtsbekleeding. Na de teregtstelling van KAREL I (den 30. Januarij 1649) kwamen de peers, schoon slechts ten getale van zes (de overigen hadden of de vlugt genomen, of zich van hunne waardigheid losgemaakt) nog eenige dagen bijeen; maar van den 6. Februarij 1649 tot den 25. April 1660 niet meer; zoodat er, gedurende elf jaren, geen hoogerhuis bestond. (De wonderlijke episode onder CROMWELL, van 20. Januarij tot 4. Februarij 1658, komt niet in aanmerking). Het zoogenoemde lange parlement had besloten, dat de peers-kamer nutteloos en gevaarlijk was en daarom behoorde te worden opgeheven. De lords behielden, wel is waar, hunnen titel gedurende den gantschen tijd der republiek; maar hun aandeel aan de wetgeving hadden zij geheel en al verloren. Bij de restauratie, en nog vóór de aankomst van Koning KAREL II, den 25. April 1660, verzamelden zich tien peers, welk getal de volgende twee dagen tot acht en dertig aanwies; en den 27. zonden zij eene schriftelijke uitnoodiging aan het huis der gemeenten, om met hetzelve over de belangen van het *Koningrijk* (een woord, dat gedurende elf jaren niet was gebezigd) te raadplegen. Het huis der gemeenten zocht deze uitnoodiging in deszelfs antwoord te ontduiken, van geene andere aangelegenheden dan die der natie gewagende. Maar den 1. Mei kwam de bedoelde conferentie niet te min tot stand, en verklaarden de lords, bij monde van den graaf van Manchester, dat, volgens de oude grondwetten des lands, de hooge regering in den Koning, de lords en de gemeenten bestond. Nog dien zelfden dag onderwiep het huis der gemeenten zich aan deze uitspraak, en benoemde vervolgens eene commissie, om te onderzoeken en berigt te geven, welke wetten, als strijdig met dit grondbeginsel, behoorden te worden opgeheven, en hierdoor werd de verhouding tot stand gebragt, welke, sedert dat tijdstip, en alzoo werkelijk 175 jaren lang, onveranderd heeft voortgeduurd. Bij de revolutie van 1688 hielden de lords met het lagerhuis gelijken tred. Het laatstgenoemde kwam den 28. Januarij 1689 tot het merkwaardig besluit: « dat Koning JACOBUS II, aangezien hij getracht had, de wetten des Koningrijks te vernietigen, het oorspronkelijk verdrag tusschen Koning en volk te verbreken, en vervolgens het land had verlaten, van de regering werd uitgesloten en de troon alzoo ledig stond." Den volgenden dag werd besloten: « dat het huis der gemeenten door ervaring ingezien had, dat het met de inwendige rust en welvaart des protestantschen koningrijks overeenigbaar was, eenen katholijken vorst aan het hoofd der regering te bezitten. " De lords besloten, van hunnen kant, schoon slechts met 55 tegen 46 stemmen, dat er een oorspronkelijk verdrag tusschen Koning en volk bestond, waardoor het tot dien tijd in *Engeland* aangenomene, en weinige jaren vroeger nog als heilig en onveranderbaar begrip, dat de Koningen stedehouders Gods waren, ten eenemale ophield. De benoeming van Prins WILLEM *van Oranje* en zijne gemalin MARIA tot Koning en Koningin van Engeland werd in het hoogerhuis met 62 tegen 47 stemmen uitgebragt. Veertig peers teekenden tegen die benoeming protest aan, en onder dezen twaalf bisschoppen van de zeventien, die er tegen waren. Het besluit der lords liep dat van het lagerhuis eenen geruimen tijd vooruit, hetwelk eerst en vooral aan het vaststellen der nationale vrijheden arbeidde en daarna eerst aan de troonsbeklimming dacht, waardoor *Engeland*, gedurende twee maanden, en wel van den 23. December 1688 tot den 13. Februarij 1689, zonder Koning was.

Den 18. Februarij overhandigde de markies van *Halifax*, als spreker van het hoogerhuis, den nieuw benoemden Koning de bepaling zijner regten, welke, eene maand later, bij eene formele parlements-acte bekrachtigd werd.

Een der hoofdartikelen dier bepaling was: de vrijheid der debatten in het parlement, welke vrijheid op geene wijze mogt betwist worden. Die vrijheid hield, sedert de opdragt der kroon aan Prins WILLEM III, stand, toen, den 2. dezer maand, door het verwerpen eener in het huis der gemeenten bij meerderheid van stemmen goedgekeurde hervormingsbill, het hoogerhuis in een overheerschend daglicht stelde, dat de dubbele Engelsche wetgevende magt op nieuw scheen te ontbinden.

De prorogatie van het parlement en de bewerkte schikkingen van het ministerie hebben zulks echter krachtiger wijze verhoed.

De Algemeene Vrede.

Volgens den aanhef der troonrede van Zijne Groot-Brittannische Majesteit, waaromtrent wij in een voorgaand nommer een enkel woord, onze vaderlandsche aangelegenheden betreffende, hebben te berde gebragt, heerscht in Europa een algemeene vrede, met welks voortdurende instandhouding gedachte Majesteit zich durft vleijen.

Maar in die zelfde troonrede gewaagt Z. M., met krachtige bewoordingen, van den noodlottigen toestand, waarin *Spanje* door den bloedigsten burgeroorlog verkeert, en de pligtschuldige pogingen, die het Londensche kabinet reeds heeft aangewend, om aan dien oorlog paal en perk te stellen.

Is die betuiging derhalve niet regtstreeks in strijd met het beweren, dat Europa in een' staat van algemeenen vrede verkeert? Noodlottiger oorlog kan er toch wel niet bestaan, dan waar het eene gedeelte der natie tegen het andere gedeelte bloeddorstig te velde trekt, en de hevigste partij-geest de bewoners van hetzelfde rijk in twee tegen elkander overstaande krijgsmagten verdeelt.

Dat zulks sedert den dood van FERDINAND VII in *Spanje* werkelijk het geval is, weet elk; terwijl zich in dat hoogst ongelukkige rijk, nu onderdaags, nog eene andere partij op de gewelddadigste wijze heeft doen kennen, die *Spanje* nog meer in rep en roer brengt, en zelfs het, door *Engeland*, *Frankrijk* en *Portugal* met *Spanje* gesloten viervoudige verbond, geheel ondermijnt. Volgens dat verbond zijn genoemde hooge verbondelingen verpligt het, door het *zittende* Spaansche gouvernement te beschermen, gelijk *Engeland* en *Frankrijk* door het toestaan van werving ten behoeve van dat gouvernement reeds getoond hebben te willen volvoeren. Maar de opstand in *Catalonie* en de oprigting eener opperregerings-junta te *Barcelona*, om het aannemen der constitutie van 1812 door te drijven en het bestaande gouvernement omver te werpen, zijn nog grooter vijandelijkheden voor Koningin CHRISTINA dan die der Carlisten, en verergeren den toestand van het reeds zoo schrikkelijk geteisterde *Spanje* nog meer. — Wat zullen de hooge verbondelingen in deze gegevene omstandigheid nu verrigten? *Engeland* en *Frankrijk* hebben zelve constitutionele regeringsvormen; zij kunnen de Spaansche constitutiegezinden niet bestrijden, zonder in tegenspraak met zich zelve te handelen. — En toch ziet het Madridsche kabinet, volgens de laatste berigten, als laatste hulpmiddel, om deszelfs bestaan te kunnen verzekeren, hopend en reikhalzend eene gewapende tusschenkomst van *Frankrijk* te gemoet, wier gevolgen niet te berekenen zijn. — Is dit een en ander derhalve met de gevoelens zijner Britsche Majesteit te rijmen, dat er een algemeene vrede in *Europa* bestaat, op welks behoud hij gerust durft hopen? Wij houden het tegenovergestelde veeleer voor waar, en zien veeleer in die algemeene verwarring van zaken, die *Spanje* oplevert, de kiemen van eenen algemeenen oorlog. Zonder *Engelands* goedkeuring kan *Frankrijk* geene gewapende tusschenkomst ondernemen, terwijl het de vraag is, of het daartoe zelve genegen kan zijn. — *Portugal* zou dus alleen verpligt wezen te interveniëren; maar de vraag is ook aan die zijde of het krachts genoeg bezit, om zulks op eene voor het Madridsche kabinet voldingende wijze te kunnen doen. Is de beantwoording dier vraag ontkennend, dan valt de troon van CHRISTINA, zoo zij geen genoegen neemt in de eischen der constitutionelen, spoedig in duigen, terwijl don CARLOS inmiddels niet zal ophouden, tegen het nieuwe gouvernement even hardnekkig te strijden als hij tot hiertoe tegen het nog bestaande heeft gedaan. — En zulk een toestand van zaken noemt men eenen algemeenen vrede?

Neen! wij herhalen het: er moge eene zoogenoemde kwasie goede verstandhouding tusschen de kabinetten der groote mogendheden bestaan, ontegenzeggelijk is het, dat er een hevige strijd van begrippen tusschen de natiën van Europa bestaat, en dat *wij* Nederlanders bij voortduring de wrange vruchten plukken van een' eigenlijk gezegden *gewapenden* vrede, wiens opheffing wij vurig wenschen, doch waarop wij nog geene gegronde hoop kunnen bouwen.

Met zulke schijnschoone verzekeringen van algemeene vredelievendheid, heeft het Engelsche kabinet ons meermalen om den tuin geleid; onder anderen in het jaar 1832, toen het onze havens blokkeerde en met *Frankrijk* zamenspande, om onzen totalen ondergang te bewerkstelligen. — De ondervinding heeft ons meermalen geleerd, dat, als *Engeland* van vrede spreekt, het achter de mom eener politieke arglistigheid zijne bijzondere oogmerken verbergt, die niet zelden eene tegenovergestelde strekking hebben. Zoolang *Oostenrijk*, *Pruissen* en *Rusland* genoegen gelieven te nemen in het geen *Engeland* in zijne hooge wijsheid en algemeene regeringszucht goedvindt te verrigten, ademt het niets dan vrede; al blijkt het ook, zoo als in 1832, dat het niets dan oorlogzuchtige dwangmiddelen bezigt, om zijn doel te bereiken. Maar zoodra genoemde Mogendheden het moede worden, langer naar *Engelands* pijpen te dansen, en zich haren invloed op de algemeen staatkundige aangelegenheden van *Europa* te laten ontwringen (en wie verzekert ons, dat dit niet eens het geval kan worden), zullen wij het schijnbaar vredelievend *Engeland* dadelijk van toon zien veranderen, en deszelfs bekende heerschzucht in anti-vredelievende maatregelen zien verkeeren. Voor het algemeen volks-belang verlangen wij echter naar zulk eene botsing niet.

Alfabet voor den Opmerker.

(*Vervolg van No. 113.*)

Liefhebben is eene prijsselijke, pligtmatige *deugd*, wanneer zij zich namelijk bepaalt tot zoodanig voorwerp, hetwelk ons in allen deele geoorloofd is te beminnen. Maar zij verandert daarentegen in *ondeugd*, wanneer wij liefhebben, het geen noch ons eigen geluk, noch dat van anderen bevordert. Hij, die zich zelven bemint, zijne gebreken tracht te overwinnen, en die met hem in de naauwste betrekking staan, maatschappelijke en zedelijke welvaart te verschaffen; handelt loffelijk; maar hij, die zich zelven haat, zijnen gebreken gedurig nieuw voedsel geeft, of de wezenlijke belangen zijner evenaasten in den wind slaat, om zijne eigene, zinnelijke lusten alleen te bevredigen, handelt berispelijk, en is uitgesloten van het geoorloofd liefhebben. Het aantal van laatstgenoemden is en blijft, niettegenstaande de wereld op meerder verlichting en beschaving mag roemen dan in vroeger eeuwen, helaas! nog legio. Vanwaar anders de veelvuldige berispingwaardige wellustelingen, huwelijkschenners, baatzuchtige speculanten, spelers, doordrijvers van dolzinnige stelsels, oproermakers, volksverdeelers, intriganten enz. enz.?

Lof. Toejuiching voor verworven verdiensten; maar, in het dagelijksche leven, dikwijls ook goedkeuring van datgene, wat noch verworven verdienste, noch toejuiching verdient. Vandaar, dat zoo menig een lof wordt toegezwaaid, wien,

eigenlijk gezegd, het tegendeel toekomt; vandaar, dat zoo menige opperbestuurder of deszelfs handlangers, uit lage vleizucht, loffelijk in de geschiedenis staat vermeld, of, ten huidigen dage lof wordt toegezwaaid, van wien men, echter, gemoedelijk verpligt is te zeggen: « zoodanig individu heeft, in plaats van lof, de diepste afkeuring verdiend!" De twijfelaars verwijzen wij naar het algemeen woordenboek der menschelijke verkeerdheden, naar de in dat woordenboek opgeteekende biographien van ROBESPIERRE, TALLEYRAND, GREY, PALMERSTON en dergelijken.

Lokken, bedrijvend werkwoord, dat met ons artikel: *lagen leggen*, of *strikken spannen* (in ons Alfabetisch vervolg van den opmerker van No. 113) in het naauwste verband staat.

Lombard, in de dagelijksche spraak *lommert*, is eene goede instelling, om geldbehoevende lieden voor hunne ten onderpand te geven roerende goederen, datgene te verschaffen, wat zij behoeven. De eenige bezitting, waarop men bij den lombardhouder geen geld schiet, is *eerlijkheid*, daar de ondervinding reeds zoo vele blijken heeft opgeleverd, dat dit pand zeer zelden wordt ingelost.

Londen. Hetgeen onze verdienstelijke, vaderlandsche dichter LOOTS, in zijn dichtstuk: *Heenvaart naar Parijs*, van de hoofdstad van *Frankrijk*, als den hoofdzetel der Europesche zedeloosheid, met zwaarheid ademende kleuren, zegt, zou hij ongetwijfeld van *Londen*, als den hoofdzetel van staatkundige listen, en politieke overheerschingszucht breedvoerig hebben aangetoond, bijaldien het hem in den zin gekomen ware eene pendant-heenvaart der mogendheden naar de hoofdstad van Groot-Brittanje te vervaardigen. Behalve de veelvuldige tooneelen van zedeloosheid, die laatstgenoemde hoofdstad, misschien niet minder in getal dan *Parijs* oplevert, lijdt het geene tegenspraak, dat van daar nog heden veel kwaads uitgaat, waarover vele volken van *Europa* zich deerlijk hebben te beklagen; en dat de Nederlanders zich vooral alles behalve kunnen verblijden in de belanglooze, toegezegene pogingen, die het Londensche kabinet, sedert den Belgischen opstand van 1830, ter herstelling hunner nationale regten, en ter vergoeding der door genoemden opstand, van hunnen nadeele gevallene bezwaren, heeft aangewend.

Luchtreis. Van PHAETON en IKARUS tot op BLANCHARD, MONTGOLFIER en anderen onzer moderne luchtreizigers is het nog niemand met goed gevolg gelukt, den dampkring onzer aarde te doorklieven. Wel heeft men het in onze dagen daarmede verder gebragt dan in de zoogenoemde fabeleeuw; maar bij slot van rekening, is het op hetzelfde resultaat van slechte uitkomst neêrgekomen. En niettegenstaande deze algemeene les der geschiedenis en der ervaring, beproeven nog zoo velen hooger te vliegen of te reizen dan deze aarde; zich op vleugelen eener ijdele verbeelding boven hunne tijd- en lotgenooten te verheffen; luchtkasteelen te bouwen, niettegenstaande het hun aan de noodige middelen ontbreekt, om met eere een eenvoudig aardsch hutje te doen optrekken, en, in de ware beteekenis des woords: *mannetjes in de maan* te zoeken. Van waar deze laakbare zonderlingheid? Van het proefondervindelijk gebrek bij de zoodanigen, dat het hun en hunne navolgers aan de noodige mate van gezond verstand ontbreekt.

Luur, Luijer. Van welk gebruik dit nuttig voorwerp voor jonge kinderen is, zal wel geene uitlegging behoeven. Geheel anders daarentegen is de spreekwoordelijke beteekenis: *iemand in de luren leggen*. Dit geldt van geene kinderen, maar van volwassenen, die zich door sluwe en meer afgerigte lieden laten om den tuin leiden of in het net vangen. Hoe onverklaarbaar zulks ook bij wezenlijk volwassenen, dat is bij genoegzaam verstandelijk ontwikkelden, moge zijn: wij zien het echter gedurig plaats vinden. De naauwlettende opmerker der dagelijksche gebeurtenissen zal de voorbeelden daarvan wel in zoo grooten getale weten op te sommen, dat men er hier geene duidelijke opgave van zal behoeven.

Maag. Onder al de heerschzuchtige en oppermagtige gebieders dezer wereld is er geen zoo uitgebreid in gezag en aanzien als de maag. Om haar te bevredigen, putten, sedert eeuwen, duizende verdienstvolle vernuften zich uit in het opsporen van geschikte middelen; aan hare begeerte en lusten worden millioenen opgeofferd en dikwijls vruchteloos verspild; naar hare luimen schikken zich de grooten der aarde gewoonlijk evenzeer, als de geringste dagloener; voor hare willekeur buigen zich talloose knieën; om harent wil stroomt dagelijks het onschuldig bloed van ontelbare dieren, of worstelt de visscher met storm en vloeden, en waagt zijn leven op den onafzienbaren waterplas. En toch is haar gebied van zulk eenen korten duur; terwijl hare overdrevene vorderingen haar niet zelden duldelooze smarten veroorzaken; gelijk het dengene gaat, die alle matig genot kleinacht en zijn hoogste genoegen vindt in het roemeloos najagen van onvoldoende genietingen. O mogt de wensch van alle regtschapen epicuristen eens verwezenlijkt worden, dan werden er voortaan geene andere magen gevonden, dan die zich volkomen te vreden stellen met het bescheiden deel, dat onafgebroken vlijt en arbeidzaamheid, eerlijkheid, liefde en trouw haar dagelijks met innige zelfsvoldoening zoo gaarne aanbieden!

Eene Jufvrouw van fatsoenlijke afkomst, door treffende rampen zonder eenig middel van bestaan, en door ligchaams zwakheid buiten staat voor haar onderhoud te zorgen, verzoekt door dezen hare medelijdende landgenooten, aan den ondergeteekenden, eene liefdegift, in besloten brieven, ter leeniging van hare rampen, te willen toezenden.

C. A. THIEME.
Boekdrukker te Arnhem.

Ten behoeve der in bovenstaande advertentie bedoelde Jufvrouw is reeds ontvangen:

Van N. N. te Arnhem	*f* 5
Van D. G. aldaar, een coupon	» 2,47⁵
Uit Brummen 2 dito, te zamen	» 9,90
	f 17,37⁵

Waterhoogte te Arnhem.

Den 22 Sept. 1 El 2 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 0 D

Den 23 Sept. 1 El 1 Palm 8 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 2 D

AANBESTEDING.

HET GEMEENTE-BESTUUR VAN DIDAM zal, onder nadere approbatie van Hun Ed. Groot Achtbare, Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, op Woensdag den 30sten September 1835, des namiddags ten een ure, ten huize van den Kastelein *WILLEM BOLDER*, in de Buurschap *Loil* alhier, publiek aanbesteden:

HET VERNIEUWEN DER BRUG, *over de Wetering*, *tusschen* Didam *en* Angerlo; — zoomede HET LEGGEN VAN EENEN NIEUWEN DEUKER, *in den Doetinchemschen weg*.

Zullende intusschen Bestek en Conditien van Aanbesteding voor alle belangstellenden ter visie liggen op het Gemeente-Huis en [illegible] noodige aanwijzingen *in loco* gedaan worden.

Didam, den 19den September 1835.

[illegible] Bestuur voornoemd,
G. J. VAN EMBDEN.

---

§ † § Op Maandag den 5den October 1835, des avonds ten zes ure, zal men in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, ten overstaan van den Notaris Mr. *G. VAN ECK*, residerende te *Arnhem*, bij toeslag in het openbaar veilen:

1o. Een net betimmerd, goed onderhouden en wel ter nering staand HUIS en ERVE, gelegen te *Arnhem*, in de Rijnstraat, Wijk B. No. 116, Kadastraal Sectie O., No. 1606, thans bewoond door den Heer *SNITFINK*; te aanvaarden met 1sten Februarij 1836.
Ingezet op . . . . *f* 3000

2o. Een hecht en sterk, mede wel ter nering staand HUIS en ERVE, binnen *Arnhem*, Kadastraal Sectie O. No. 1550, thans bewoond door den Koperslager *VAN BRUMMEN*; te aanvaarden met 1sten Mei 1836.
Ingezet op . . . . *f* 1460,

Ter bezigtiging vrage men belet bij de respective bewoners.

Te Koop in Doesborgh,

te aanvaarden 1 Mei 1836,

Een ruim en hecht, modern [illegible] HEERENHUIS; met 4 BENEDEN [illegible], de eerste alle, en van de laatste 3 behangen, [illegible] de noodige stookplaatsen, voorts MANGELKAMER, MEIDENKAMER, en KEUKEN met REGEN- en WELWATERSPOMP; benevens ruime ZOLDERS en KELDER.

Dit pand, met annexe SCHUUR, heeft 3 onderscheidene toegangen, — is gelegen aan en tusschen twee daarbij behoorende ruime en vrolijke TUINEN, naar den laatsten smaak aangelegd, en voorzien met exquise VRUCHTBOOMEN, BROEI- en BLOEMBAK.

Te bevragen bij den Heer *H. W. SMIDT*, Mr. Timmerman te *Doesborgh* in de Kerkstraat. — Brieven franco.

Uit de hand te Koop,

Eene KOETS-COUPÉ, met daarbij behoorende TUIGEN, alles met Sineesch Koper gemonteerd, weinig gebruikt. Adres bij den Mr. Smid, *E. TRAANBOER*, te *Arnhem*; — Brieven franco.

Te Koop:

Eene MELKGEVENDE EZELIN en VEULEN, voor *f* 45.00. Te bevragen bij den Drukker dezes.

[illegible] Boekhandelaar en Boekdrukker [illegible] *TE* [illegible] en alom verkrijgbaar [illegible]

I. A. J. VAN [illegible] der Geschiedenis, betrekkelijk de [illegible], een deel kompleet, met gegraveerden titel en vignet . . . *f* 3, 60.

II. Herinneringen uit mijne Tienjarige Militaire Loopbaan, door S. A., een deel kompleet, met gegraveerden titel en vignet . . 1, 50.

III. De Joden dezer Eeuw, of de Booswicht zoo als er weinig zijn, naar het Hoogduitsch van E. T. WANGENHEIM, 2 deelen kompleet, met gegraveerden titel en vignet . . . 4, 80.

IV. DE MIRAKULEUZE MEDAILLE, een Woord, dat geschied is aan alle Roomsch-Katholijken, die in *Rotterdam* en in de andere Vorstensteden van *Holland* wonen, tot een Profetenkind; één deeltje kompleet . . . 0, 90.

V. De Dochter van den Vrek, of de Edelmoedige Diefstal, Tooneelspel in twee Bedrijven door W. GREEVEN . . . 0, 60.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.